

Vergaderjaar 1983-1984

15907

Landinrichtingswet

Nr. 97

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW EN VISSERIJ

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 15 maart 1984

Tijdens de mondelinge behandeling van het wetsontwerp op 29 februari en 1 maart jl. is een aantal feitelijke vragen gesteld, waarvan de beantwoording naar mijn oordeel reeds voordat de behandeling van het wetsontwerp voortgezet wordt kan plaatsvinden. Het betreft de volgende onderwerpen.

Milieu-effectrapportage bij landinrichtingsprojecten

Omtrent dit onderwerp is tijdens de mondelinge behandeling in eerste termijn medegedeeld dat in bepaalde gevallen besluiten tot vaststelling van het landinrichtingsprogramma m.e.r.-plichtig zullen zijn en dat daarbij gedacht kan worden aan de ligging van een landinrichtingsgebied in een grote landschapseenheid of in een van de meest belangrijke weidevogelgebieden in Nederland.

Naar aanleiding hiervan heeft de heer Waalkens gevraagd welke redenen er zijn om op vogelgebied en grote landschapseenheden de milieu-effectrapportage toe te passen. Ik wil erop wijzen dat overeenkomstig de ontwerp-wet met betrekking tot de milieu-effectrapportage een besluit omtrent een activiteit m.e.r.-plichtig is, indien hieruit nadelige gevolgen voor het milieu, waaronder natuurbehoud, kunnen voortvloeien. In het kader van landinrichting kunnen maatregelen en voorzieningen van cultuurtechnische aard specifiek ten behoeve van natuurbehoud worden getroffen, maar deze kunnen ook in bepaalde gevallen voor natuurbehoud nadelige gevolgen hebben met name voor zover zij op andere functies zijn gericht. Zoals in het Structuurschema Landinrichting is vermeld kunnen wijzigingen in het wegestelsel, in de waterbeheersing en in de verkaveling voor de natuur nadelige gevolgen hebben. In de in de vraagstelling genoemde grote landschapseenheden en in de meest belangrijke weidevogelgebieden zijn grote belangen van natuurbehoud aanwezig zoals ook in het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud is verwoord.

Dientengevolge kan bij landinrichtingsprojecten, die in die gebieden worden voorbereid, een Milieu-effectrapport aan een evenwichtige besluitvorming bijdragen. Overigens is in de eerste termijn reeds aangekondigd dat de discussie omtrent m.e.r.-plichtige activiteiten binnenkort met Uw Kamer zal worden gevoerd.

Schadevergoeding bij aanpassingsinrichting

De aanpassingsinrichting is gericht op een zo goed mogelijk opheffen van de nadelige gevolgen van de verwezenlijking van de infrastructurele voorziening voor het daarnaast gelegen gebied met zo laag mogelijke kosten. Dat houdt in dat in het aanpassingsplan is voorzien in aanpassingswerken en maatregelen die voortvloeien uit eisen die door de voorziening zelf gesteld worden en die het geheel of gedeeltelijk opheffen van nadelen beogen. De begrenzing van de aanpassingsinrichting wordt voornamelijk door deze aspecten bepaald. Daarnaast kunnen binnen de aldus begrensde aanpassingsinrichting werken worden uitgevoerd en maatregelen worden getroffen om, met inbegrip van herverkaveling, tot verbetering van de inrichting te komen.

Indien tot aanpassingsinrichting is besloten, waarin de mogelijkheid voor compensatie van de schade is opgenomen, kunnen in het aanpassingsplan deze mogelijkheden verder worden uitgewerkt. De keuze voor vergoeding van de schade in natura of geld kan daarin, bij voorbeeld bij boerderijverplaatsing, liggen opgesloten. De compensatie van de schade als gevolg van de hoofdoorziening vindt echter zoveel mogelijk plaats via de aanpassingswerken en maatregelen, inclusief de herverkaveling van gronden, van de aanpassingsinrichting. Met de heer Van Rossum kan worden ingestemd, dat de rechthebbenden en pachters in geval van aanpassingsinrichting moeten aanvaarden dat voor hen nadelige gevolgen niet slechts middels schadevergoeding, maar ook geheel of gedeeltelijk, door het treffen van maatregelen en voorzieningen kunnen worden opgeheven. Tot aanpassingsinrichting wordt echter slechts besloten als het algemeen belang gebaat is bij de totstandkoming van de infrastructurele voorziening in samenhang met deze inrichtingsvorm.

Karakter ontwerp-Landinrichtingswet

Het ontwerp geeft gestalte aan decentralisatie van bevoegdheden naar de provincie, terwijl tevens de betrokkenheid van gemeenten toeneemt. De centrale overheid is echter als coördinerende en toetsende instantie verantwoordelijk voor het landinrichtingsbeleid, mede in verband met de budgettaire mogelijkheden en kan als zodanig dan ook niet gemist worden. Voor wat betreft het centraal opgestelde Structuurschema Landinrichting kan gesteld worden, dat het structuurschema het recht om verzoeken om landinrichtingsprojecten in voorbereiding te nemen niet inperkt, daar het structuurschema op zich geen beperking inhoudt om deze verzoeken in te dienen. Het geeft wel het kader aan waarbinnen de rijksoverheid deze verzoeken kan honoreren. Dit is het geval binnen de gebieden, op kaart 9 van het structuurschema alsmede de gebieden die behoren tot de daarop toegestane marge. De vrees van de heer Schutte is derhalve ongegrond.

In samenhang met het bovenstaande is in het ontwerp een repressief vernietigingsrecht van de Kroon opgenomen indien provinciale staten het landinrichtingsprogramma vaststellen in afwijking van het advies van de centrale commissie. De Centrale Landinrichtingscommissie stelt het landinrichtingsprogramma in ontwerp vast. In deze commissie wordt het programma gezien vanuit de verantwoordelijkheid van de rijksoverheid onder meer vanwege de budgettaire aspecten. Het programma wordt daarna vastgesteld door provinciale staten. Indien provinciale staten afwijken van het advies van de centrale commissie, dient er een mogelijkheid te zijn het programma bij te stellen. Het feit dat slechts vernietigd kan worden op grond van strijd met de wet of met het algemeen belang, betekent dat de Kroon slechts op zeer goede gronden tot vernietiging kan overgaan. De vrees van de heer Schutte, dat het vernietigingsrecht de verstrekte positie van de provincie te zeer aantast, kan dan ook niet worden onderschreven.

Ook vraagt de heer Schutte in hoeverre de Landinrichtingswet een procedureel kader schept, waardoor het mogelijk zal zijn om sneller en efficiënter tot nieuwe landinrichting te komen. In antwoord hierop wijs ik erop dat het ontwerp vier vormen van landinrichting introduceert, zodat gekozen kan worden voor een op de problemen van het betrokken gebied toegespitste vorm van inrichting. In gebieden waarin de problematiek eenduidig van aard is, kan gebruik worden gemaakt van de procedure van vereenvoudigde voorbereiding, waardoor een aanzienlijke tijdswinst in de voorbereiding verkregen wordt ten opzichte van de gefaseerde voorbereiding.

Inspraak en voorlichting

In de ontwerp-Landinrichtingswet zijn op diverse plaatsen bepalingen opgenomen die de inspraak en voorlichting regelen. Toch twijfelt de heer Wagenaar aan de hand van gebeurtenissen in Winterswijk, of inspraak en voorlichting wel de juiste middelen zijn voor een «stille en geruste» gang van zaken bij landinrichtingsprocedures. Ik attendeer hem erop dat deze gebeurtenissen niet samenhangen met een landinrichtingsproject. De ervaringen in de afgelopen tien jaar met voorlichting en inspraak bij de voorbereiding van ruilverkavelingen zijn positief, zodat er op dit moment geen aanleiding is te zoeken naar andere mogelijkheden om de plaatselijke bevolking bij de besluitvorming te betrekken.

Herinrichting

Naar aanleiding van de opmerking van mevrouw De Boois dat bij circa 13% van de landinrichtingsprojecten voor herinrichting gekozen wordt, wil ik wijzen op het feit dat de met de in antwoord 166 van de behandeling van de begroting van Landbouw en Visserij over het jaar 1984 (Tweede Kamer, vergaderjaar 1983-1984, 18100, hoofdstuk XIV, nr. 25) genoemde herinrichting slechts bedoeld wordt de herinrichting, die op grond van de Herinrichtingswet Oost-Groningen en de Gronings-Drentse Veenkoloniën uitgevoerd wordt. Thans zijn echter vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Landinrichtingswet, vijf projecten met een totale oppervlakte van circa 37 000 ha als herinrichting in voorbereiding, terwijl voor een drietal gebieden met een gezamenlijke oppervlakte van 23 500 ha nog besloten moet worden of herinrichting dan wel ruilverkaveling zal plaatsvinden. Op grond van het bovenstaande kan derhalve op dit moment nog geen schatting gemaakt worden van de toekomstige verdeling tussen herinrichting en ruilverkaveling.

Stemming

Omtrent de stemmingen over ruilverkavelingen heeft de heer Van Rossum opgemerkt, dat bij geen enkele ruilverkaveling de stemmen van de stemgerechtigden de doorslag hebben gegeven omtrent het doorgaan ervan. In feite is de situatie zo, dat sinds de wetwijziging van 1975 tot nu toe over 66 ruilverkavelingen is gestemd, waarvan er 4 zijn afgestemd, 41 zijn aangenomen met een dubbele meerderheid en 21 met een enkele meerderheid, zijnde een meerderheid in oppervlakte.

De staatssecretaris van Landbouw en Visserij,
A. Ploeg